

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
ASYA-PASİFİK ÇALIŞMALARI
UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ (APAM)

Ankara Üniversitesi Yayın No: 713

APAM Yayın No: 12

TÜRKİYE'DE VIETNAM ÇALIŞMALARI-I

TÜRKİYE'DE VIETNAM ÇALIŞMALARI-I

Editör

Prof. Dr. A. Merthan DÜNDAR

Para ile Satılamaz

Ankara - 2021

Ankara Üniversitesi Yayınları No: 713
Asya-Pasifik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
APAM Yayınları: 12

ISBN: 978-605-136-525-1

Yazarların görüşlerinin sorumluluğu kendilerine aittir.

Redaktörler
Doç. Dr. Yalçın KAYALI
Aysun HARPER

Baskı Yeri:
Ankara Üniversitesi Basımevi
İncitaşı Sokak No: 10 06510 Beşevler / ANKARA
Tel: (0312) 213 66 55
Basım Tarihi: 13/08/2021

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	5
<i>TRAN Quang Tuyen-NGUYEN Phu Tan Huong</i> Kovid Sonrası Dönemde Vietnam-Türkiye İlişkilerinin Geliştirilmesi	7
<i>Nuran SAVAŞKAN AKDOĞAN</i> Vietnam'da Devlet ve Toplum	15
<i>Şerif Alp ATA KCAN</i> Yükselen Ejderha: Güneydoğu Asya'nın Turizm Yıldızı Vietnam	47
<i>Ali TEZÖLMEZ</i> Vietnam Ekonomisinin Kısa Bir Değerlendirmesi	65
<i>Ahmet Faruk IŞIK-NGUYEN Cong Tung</i> Dünyanın Yeni Üretim Merkezi Olma Yolunda Vietnam ve Ekonomisi	73
<i>Cenker GÖKER</i> Vietnam Vergi Sistemine Genel Bir Bakış	93
<i>Kubilay ATİK</i> Ly Hanedanı Dönemi'nde Dai Viet Krallığı: İlk Bağımsız Vietnam Hanedanı	99
<i>Abdürreşit Celil KARLUK</i> Ana Hatları ile Çin-Vietnam İlişkileri	109
<i>Vusal GULIYEV</i> Geçmişten Günümüze Vietnam Kültürü Üzerindeki Çin Etkisine Tarihsel Bakış	137
<i>Mehmet ÖZAY</i> Malezya-Vietnam İlişkileri	159
<i>Yalçın KAYALI</i> Güney Asya'nın İki Müttefik Gücü: Hindistan-Vietnam İlişkilerinin Kısa Tarihi	185
<i>Haluk KARADAĞ</i> Güneydoğu Asya Güvenlik Denkleminde Vietnam Silahlı Kuvvetlerinin Rolü	203

GÜNEYDOĞU ASYA GÜVENLİK DENKLEMİNDE VIETNAM SİLAHLI KUVVETLERİNİN ROLÜ

Haluk KARADAĞ*

GİRİŞ

Coğrafi olarak Çin Halk Cumhuriyeti (bundan sonra Çin olarak ifade edilecektir), Laos ve Kamboçya ile sınır komşusu olan Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti, 2019 yılı verilerine göre 96 milyon¹ nüfusa sahip bir Güneydoğu Asya ülkesidir. 1955 yılında Kuzey ve Güney Vietnam olarak ikiye bölünen ülke 1976'dan itibaren birleşerek yeniden tek devlet haline dönüşmüştür. Tarih boyunca kendisinden askeri güç bakımından üstün devletlerle mücadele etmek zorunda kalan Vietnam en büyük yıkımı yirminci yüzyılın ikinci yarısında yaşamıştır. Bu dönemde önce Fransa ve ardından Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ile girdiği mücadelede ciddi ölçüde zarar görmüş ve yıpranmıştır. Müteakiben toparlanma sürecine girerek savaşın yaralarını saran Vietnam günümüzde bölgesel ve küresel güvenliğe katkı sağlayan önemli bir aktör konumuna gelmiştir. Bu minvalde Birleşmiş Milletler Barışı Koruma Harekâtlarına aktif olarak katılmakta ve başta bölge ülkeleri olmak üzere dünyanın çeşitli coğrafyalarında yer alan devletler ile askeri iş birlikleri geliştirmeye çalışmaktadır. Geçmiş dönemlerde yaşadığı sıkıntılı süreçlerin de etkisiyle kitle imha silahları ile mücadele konusunda çeşitli anlaşma ve girişimlere iştirak etmekte ve bu konuda uluslararası toplumla tecrübe paylaşımında bulunmaktadır. Zaman zaman Çin Halk Cumhuriyeti ile Güney Çin Denizi'nde aidiyet sorunu bulunan adalar ve münhasır ekonomik bölge konusunda anlaşmazlık yaşamakta ve bu durum her iki ülke arasında gerilimlere yol açabilmektedir. Bu çalışma Vietnam Silahlı Kuvvetleri'nin ya da diğer bir deyişle Vietnam Halk Ordusu'nun (Vietnam People's Army-VPA) Asya'nın güneydoğusunda oynadığı rolü incelemeyi amaç edinmiştir.

---

* Dr., Başkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi, ORCID 0000-0001-7577-763X.

¹ Dünya Bankası, "Vietnam, Population". (Erişim 18 Eylül 2020). <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=VN>

Tarihsel süreçte güçlü devletlerin ilgi duyduğu ve işgal etmeye çalıştığı bir coğrafyada bulunan Vietnam halkı günümüzde sömürgecilik olarak da ifade edilebilen birçok saldırıya maruz kalmıştır. Vietnam'ın maruz kaldığı bu saldırılardan bazıları M.Ö. 179-M.S. 905, 938, 981, 1075-1077, 1258, 1285, 1288, 1407-1427, 1789, 1974, 1979, 1988 yıllarında Çin, 1858-1945, 1946-1954 tarihleri arasında Fransa, 1940-1945 yılları arasında Japonya ve 1955-1975 yılları arasında ise ABD tarafından gerçekleştirilmiştir.² Ayrıca 1975 yılında Kamboçya ile yaşadığı problemler neticesinde bu ülke ile savaşmış ve savaş Kamboçya'daki Khmer Rouge rejiminin devrilmesiyle sonuçlanmıştır. Yoğun geçen savaşlar zincirinin ardından Vietnam yeniden yapılanma sürecine girmiş ve devletin tüm kurumları ile yeniden inşası gündeme gelmiştir. Burada, çalışmanın özneliği gereği sadece Vietnam Silahlı Kuvvetleri'nin uluslararası barış ve güvenliği katkıları incelenecektir.

Vietnam Silahlı Kuvvetleri

Dünya ordularının karşılaştırma indeksi olarak kabul edilen *Global Firepower Index*'e göre 2020 yılı dünya sıralamasında yirmi ikinci, Güneydoğu Asya özelinde ise Endonezya'nın ardından ikinci sırada yer alan Vietnam Silahlı Kuvvetleri 482.000 kişilik bir askeri güce sahiptir. Önemli bir askeri güce sahip olan Vietnam Silahlı Kuvvetleri'nin envanterinde yine indekste yer alan bilgilere göre yetmiş yedi taarruzi savaş uçağı, yirmi beş taarruz helikopteri, iki bin altı yüz on beş tank, dokuz fırkateyn ve altı denizaltı yer almaktadır. Ülke savunmasına ayrılan bütçe ise 2020 yılı için 5,5 milyar ABD dolarıdır.³ Zikredilen rakamların yanı sıra geçmişteki savaşlardan elde edilen tecrübe ile yoğrulmuş ordunun gelenekleri, Vietnam'ın bulunduğu coğrafyada hatırı sayılır bir güç olmasını sağlamıştır.

Komünist parti, devlet ve halkın oluşturduğu Vietnam Silahlı Kuvvetleri yapısal olarak üç ana bölümden oluşmaktadır. Bunların en başında kurumsal olarak güçlü ve sistematik bir organizasyona sahip olan Vietnam Halk Ordusu

---

² Vi An Lu, Türkiye-Vietnam İlişkileri Tarihi ve Vietnam'da Türkiye Algısı Üzerine Bir İnceleme, (Erişim 18 Eylül 2020) https://www.academia.edu/35358796/_T%C3%BCrkiye_Vietnam_%C4%B0li%C5%9Fkileri_Tarihi_ve_Vietnam_da_T%C3%BCrkiye_Alg%C4%B1s%C4%B1_%C3%9Czerine_Bir_%C4%B0nceleme_3_Uluslararası%C4%B1_%C3%96%C4%9Fenciler_Sosyal_Bilimler_Kongresi_02_03_Aral%C4%B1k_2017_%C4%B0stanbul_Medeniyet_%C3%9Cniversitesi_T%C3%BCrkiye

³ Global Firepower Index, World Rankings: Vietnam, (Erişim 2 Kasım 2020) https://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.asp?country_id=vietnam
Linh Pham, Vietnam Moves Up in 2020 Global Military Strength, Hanoi Times. Erişim 2 Kasım 2020. <http://hanoitimes.vn/vietnam-moves-up-in-2020-global-military-strength-301019.html>

(Vietnam People's Army-VPA) gelmektedir. İkinci olarak Milis ve Öz Savunma Kuvvetleri, üçüncü sırada ise Mahalli Kuvvetler bulunmaktadır. Asıl vurucu güç olan Vietnam Halk Ordusu, ağır silah, araç ve donatıma sahip olup komando birliklerini de içerisinde barındırmaktadır. Kuruluşu içerisinde Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri, Sınır Güvenlik Komutanlığı, Siber Komutanlık, ihtiyat kuvvetleri, askeri akademi, kolej ve okullar, askeri araştırma enstitüleri ile ekonomi-savunma birimlerinin yer aldığı Vietnam Halk Ordusu geniş bir yelpazede görevini yerine getirmektedir. 2019 yılında Vietnam hükümetince yayımlanan ve Beyaz Kitap olarak adlandırılan Ulusal Savunma dokümanında ordu için “verilen her göreve hazır” sloganı kullanılmakta ve ülke savunmasına yönelik görevler dışında yurt dışında Birleşmiş Milletler Barışı Koruma Harekâtlarına iştirak ettiği, insani yardım ve afet yardımı faaliyetleri ile arama ve kurtarma faaliyetlerine katıldığı ifade edilmektedir. Bununla birlikte sosyal bir kurum gibi hareket ederek ülke içerisinde birçok Vietnamlıya iş ve istihdam sağladığı ve ürettiği teknolojik ürünler vasıtasıyla devletin bütçesine gelir sağladığı belirtilmektedir.⁴

Milis ve Öz Savunma Kuvvetleri ise temeli 1935 yılında icra edilen Hindicini Komünist Partisi 1. Ulusal Kongresi'ne dayanan önemli bir savunma kuruluşudur. Söz konusu yapı özellikle 20. yüzyılda topraklarında birçok savaş gören ülke için önemli bir iç savunma mekanizmasını teşkil etmekte ve bir nevi emniyet supabı olarak algılanmaktadır. Gerilla harbinin ilk örneklerini sergileyen yapı müteakip dönemde düzenli Silahlı Kuvvetler bünyesine dâhil edilmiştir. Fransa ve ABD'nin ülkeyi işgal girişimlerini akamete uğratan milis kuvvetleri, başarısını ispatlamış bir gerilla kuvvetidir.⁵

Mahalli Kuvvetler ise yerel parti komitelerinin kontrolü altında Milis ve Öz Savunma Kuvvetleri ile Vietnam Halk Ordusu ile koordineli olarak görev yapmakta ve mahalli çatışmalarda görev almaktadır. Ayrıca yedek kuvvet olarak ihtiyaç halinde kullanılacak ihtiyat birliklerinin eğitimi mahalli kuvvetler tarafından verilmektedir.⁶

Vietnam Milli Savunma Bakanlığı'nın kuruluş şeması Tablo-1'de yer almaktadır. Tabloda Bakanlık bünyesinde yer alan birimler ve onların alt unsurları görülmektedir.⁷

---

⁴ Ministry of National Defence. 2019 Viet Nam National Defence White Paper. Hanoi: National Defence Publishing House. ss. 78-80.

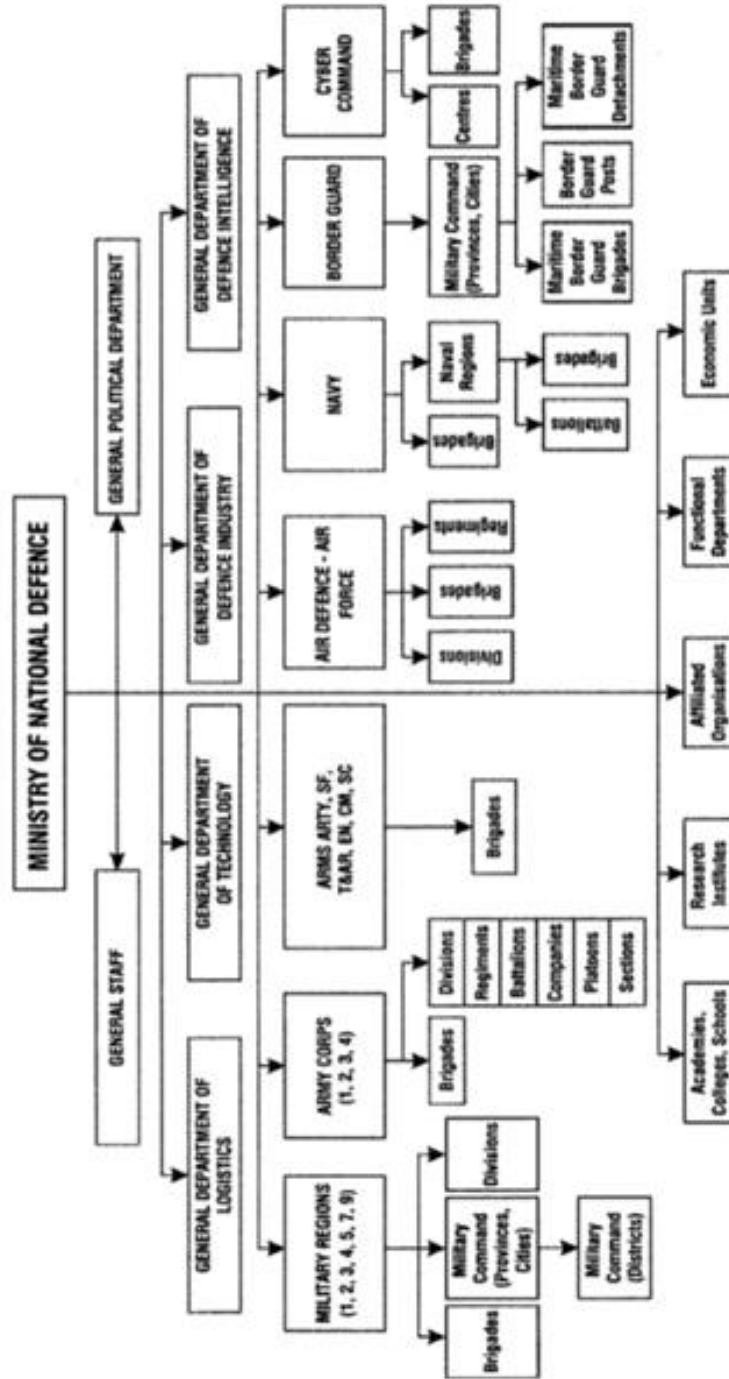
⁵ a.g.e. ss.104-108.

⁶ a.g.e. ss.87-88.

⁷ a.g.e. s. 115.

Tablo-1 Vietnam Savunma Bakanlığı Kuruluş Şemsi (2019) Milli Savunma Dokümanından alınmıştır.

ORGANISATION AND STRUCTURE OF THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE

Vietnam'ın Birleşmiş Milletler Barışı Koruma Harekâtına Katkıları

Birleşmiş Milletler, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından başarısız olan Milletler Cemiyeti'nin yerine savaş sonrası dönem için bir düzen kurmak amacıyla kurulmuş bir örgüttür. Örgütün en önemli organı olarak kabul edilen Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi beş daimi üye ve iki yıllığına seçilen on geçici üyeden oluşmaktadır. Söz konusu on üye BM üyesi diğer devletler tarafından oylama yoluyla seçilmektedir. Kısacası uluslararası kamuoyu nezdinde bu göreve seçilmek prestij açısından önem arz etmektedir. Vietnam ilk defa 2008-2009 yılında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine seçilmiş ve iki yıl süre ile bu görevi yerine getirmiştir. Oylama ile yapılan seçimlerin sonucunda 2020-2021 yıllarında tekrar bu göreve getirilen Vietnam uluslararası barış ve güvenlik için önemli bir aktör olduğunu ispatlamıştır.⁸ Vietnam'ın BM Barışı Koruma Harekâtlarına katılımları da bu durumun bir göstergesi olmaktadır. Örneğin 2018 yılında aralarında doktor, hemşire ve diğer sağlık personelinin yer aldığı toplam doksan üç personeli ile Güney Sudan'da bulunan UNMISS misyonuna destek veren Vietnamlı barış gücü unsurları görev süresi boyunca bölge halkına ve BM unsurlarına önemli katkılar sağlamıştır.⁹ Barışçıl vizyonunu sürdüren Vietnam, Ekim 2020 tarihi itibarıyla on dört personel ile BM Barışı Koruma Harekâtlarına destek vermeye devam etmektedir.¹⁰

Vietnam'ın Uluslararası Barış ve Güvenliğe Katkıları

Uzun yıllar boyunca topraklarında çeşitli devletlerin çıkar çatışmalarına şahit olan ve hayati güvenlik problemleri ile karşılaşan Vietnam, uluslararası barış ve güvenliğin kıymetini takdir eden önemli bir ülke konumundadır. Söz konusu tecrübe ve birikimlerini dış dünya ile paylaşma ihtiyacını hisseden Vietnam bu itibarla birçok ülke ile işbirliği anlaşmaları imzalamaktadır. Günümüzde on altı ülke ile stratejik ortaklık, on bir ülke ile kapsamlı ortaklık

---

⁸ United Nations. UN Security Council Membership. Erişim 18 Eylül 2020. <https://www.un.org/securitycouncil/content/current-members> United Nations Security Council, Countries Elected Members. Erişim 18 Eylül 2020. <https://www.un.org/securitycouncil/content/countries-elected-members>

⁹ United Nations Peacekeeping. A historic arrival for Vietnam and the United Nations. Erişim 19 Eylül 2020. <https://peacekeeping.un.org/en/historic-arrival-vietnam-and-united-nations>

¹⁰ United Nations Peacekeeping. Troop and police Contributors. Erişim 19 Eylül 2020. <https://peacekeeping.un.org/en/troop-and-police-contributors>

ve komşusu olan Laos ve Kamboçya ile de özel stratejik ilişki içerisine girmiştir.¹¹

Ülke olarak topraklarında hiçbir askeri üssün bulunmasına izin vermeyen Vietnam, ilke olarak hiçbir askeri ittifaka katılmamaktadır. Dünya üzerinde toplamda seksen ülke ve uluslararası örgüt ile savunma bağlamında ilişki kurmuş, kırk dokuz ülkede askeri ataşelik açmıştır.¹²

Vietnam, 1967 yılında Endonezya, Malezya, Tayland, Filipinler ve Singapur'un kurucu üye sıfatını taşıdığı ve ASEAN olarak bilinen Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği'ne 1995 yılında dâhil olmuştur. Bununla birlikte 1998, 2010 ve 2020 olmak üzere üç dönem ASEAN'a başkanlık etmiştir.¹³ Birlik yapısal olarak ekonomik, sosyokültürel ve güvenlik olmak üzere üç sütun üzerine inşa edilmeye çalışılmıştır. Ekonomik ve sosyokültürel alanda başarılı işler yapmasına rağmen ASEAN, güvenlik alanında arzu edilen neticeyi gösterememiş ve bir güvenlik topluluğuna evrilememiştir. 2003 yılında Endonezya'ya bağlı olan Bali'de icra edilen toplantıda ASEAN Güvenlik Topluluğu'nun (ASEAN Security Community) kurulması kararlaştırılmıştır. Bölgesel barış ve işbirliğine katkı vermeyi amaçlayan söz konusu girişim bu konuda tam bir başarı sağlayamamış olsa da belirli ölçüde etkili olmuştur.¹⁴ Örneğin 1995 yılında imzalanarak 1997 yılında yürürlüğe giren ve Bangkok'ta imzalandığı için Bangkok Antlaşması olarak bilinen Güneydoğu Asya Nükleer Silahlardan Arındırılmış Bölge Anlaşması (Treaty on the Southeast Asia Nuclear Weapon Free Zone-SEANWFZ) bu girişimin yasallaşmasına katkı sağlayan en önemli araçlardan birisidir.

Vietnam'ın Temel Güvenlik Sorunları

Geçmişte büyük güçlerle mücadele eden Vietnam günümüzde uluslararası rekabet ortamında bu mücadelesini sürdürmektedir. Daha önceki bölümlerde zikredildiği üzere çeşitli devletlerin ülke topraklarını işgal girişimleri en son ABD ile yaşanan savaş ile sona ermiştir. Bugün bölgede Çin'in askeri gücüne karşı denge arayışı içerisinde olan Vietnam bu

---

¹¹ Ministry of National Defence. 2019 Viet Nam National Defence White Paper. Hanoi: National Defence Publishing House. s. 14.

¹² a.g.e. s.14, 23.

¹³ Association of Southeast Asian Nations. ASEAN Chair. Erişim 24 Eylül 2020. <https://asean.org/asean/asean-chair/>

¹⁴ Alan Collins. (2007) "Forming a Security Community: Lessons from ASEAN". International Relations of the Asia-Pacific. Vol (7) ss. 203-225.

caydırıcılığı Avustralya, Hindistan, Japonya, ABD, İngiltere ve Fransa ile işbirliği yapmak suretiyle karşılamaya çalışmaktadır.¹⁵ Günümüzde Vietnam dış politikasının en önemli meselelerinden birisini deniz alanlarında yaşanan aidiyet tartışmaları oluşturmaktadır. Bunlardan en ciddi olanları ise ülkenin kıta sahanlığı, münhasır ekonomik bölgesi üzerindeki kısıtlama gayretleri, Paracel ve Spratly Takımadaları'nın aidiyeti ve Tonkin Körfezi sorunları olarak ifade edilebilir.

Bu sorunların temelinde bölgede nüfuzunu ve gücünü artırmaya çalışan Çin'in milliyetçi ve merkantilist dış politikası yatmaktadır. Yakın geçmişte ve özellikle 1980'lerde Çin donanmasının Spratly Adaları üzerindeki aidiyet mücadelesi sırasında Vietnam'a bağlı sekiz askeri gemiyi batırması ve ardından adalardan bazıları üzerinde askeri üsler kurmaya başlaması Çin ile Vietnam arasındaki sorunların sıcak çatışmaya dönüşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla Vietnam, Çin'in mevcut statükoyu bir nevi askeri güç kullanarak ve uluslararası hukuka aykırı biçimde yapılan inşaatlar yoluyla kendi lehine çevirmeye çalışmasından rahatsızlık duymuştur. Ancak uluslararası ortamda Çin'i dizginleyecek bir güce ve çözüm olarak herhangi bir sonuca ulaşamamıştır.

Aslında Vietnam ve Çin arasında normalleşme süreci Kasım 1991'de başlamıştır.¹⁶ Fakat bu tarihten itibaren sorunlar azalmamış, aksine artmaya başlamıştır. Burada en önemli hususlar ekonomik çıkarlar bağlamında ortaya çıkmıştır. Özellikle balıkçılık sektörü için münhasır ekonomik bölge tartışmaları ön plana çıkmış ancak balıkçıların Vietnam ve Çin tarafından tartışmalı bölgeler olarak nitelendirilen sahalarda avlanmaları her iki ülkenin askeri gemilerini teyakkuza geçirmiştir. Bununla birlikte son dönemlerde bölgede petrol yataklarının bulunması ve bu nedenle yabancı konsorsiyumlar ile işbirliği anlaşmaları yapılması, sorunu daha önemli ancak çözülmesi daha zor bir hale dönüştürmüştür.

Aslında takımadaların aidiyeti sorunsalı yalnızca Çin ve Vietnam arasındaki bir konu değildir. Takımadaların aidiyeti hususu birçok bölge devletini de ilgilendiren çok taraflı bir problemdir. Çin ve Vietnam'ın dışında

---

¹⁵ Derek Grossman. Reviewing Vietnam's 'Struggle' Options in the South China Sea. *The Diplomat*. Erişim 11 Ekim 2020. <https://thediplomat.com/2020/05/reviewing-vietnams-struggle-options-in-the-south-china-sea/>

¹⁶ Ramses Amer. China, Vietnam, and the South China Sea: Disputes and Dispute Management. *Ocean Development & International Law* Vol 45 (1) s. 17.

Tayvan, Malezya, Brunei Sultanlığı ve Filipinler de birtakım adalar üzerinde ve onlara ait karasuları/münhasır ekonomik bölgeler üzerinde hak iddia etmektedir. Ne var ki artık küresel bir güç olan Çin diğer devletlerin söylemlerine aldırış etmemekte ve bölgedeki bütün adalar üzerinde hak iddiasında bulunmaktadır. Bunun yanı sıra fiili olarak Paracel Takımadaları'nı işgal etmiş, Spratly Adaları'nın on bir tanesi üzerinde tesisler inşa etmiştir. İddiasının kaynağı ve dayanağını ise tarihten gelen haklar ve bölgedeki fiili durumu işaret etmek suretiyle açıklamaktadır. Vietnam da söz konusu adaların kendisine ait olduğu iddiasını sürdürmektedir. Bu durum bölge ülkelerinin kendileri açısından her iki takımadalar ile onların sahip olduğu münhasır ekonomik bölgelerin aidiyetleri açısından çözüme kavuşturulması gerektiği bir sorun olarak görülmektedir. Vietnam bir yandan Çin ile olan kara sınırlarının güvenliğini sağlarken diğer yandan deniz sularının aidiyeti konusunda Çin'in dışında diğer ülkeler ile de rekabet halinde olmaktadır. Bütün bunlar Vietnam askeri gücünün sorunu çözebilecek yetenek ve kapasitede olması gerektiğini işaret etmektedir.

Bu sorunlar devam ederken Vietnam ABD ile olan ilişkilerini geliştirmektedir. Uluslararası İlişkiler literatüründe "çıkarların uyumu" (harmony of interests) olarak ifade edilen durum Güney Çin Denizi üzerinde de geçerliliğini korumaktadır. ABD, bir yandan Çin ile küresel alanda doğrudan rekabet ederken diğer taraftan rakibinin elini güçlendirecek hamleleri engellemeye çalışmaktadır. Bu itibarla ABD, 2016 yılında Başkan Obama döneminde onlarca yıldır Vietnam üzerine uygulanan askeri silahların satışı hakkındaki ambargoyu sona erdirerek iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişmesine olanak sağlamıştır. Bunun ilk adımı olarak günümüzde Vietnam donanmasındaki en büyük sahil güvenlik botu olan geminin Vietnam'a satışına onay verilmiştir. Ayrıca toplamda Vietnam ile ABD arasında 2016-2019 yılları arasında 70 milyon dolar tutarındaki askeri silah ve malzeme satış anlaşması imzalanmıştır. Bununla birlikte ABD Savunma Bakanı James Mattis 2018 yılında Vietnam'ı ziyaret etmiş ve iki ülke arasındaki işbirliğinin artırılması yönünde çaba sarf edildiğini açıklamıştır.¹⁷ ABD-Vietnam güvenlik işbirliğinin diğer emaresini ise Vietnam Savaşı'ndan sonra ilk defa bir Amerikan uçak gemisinin Vietnam'ı ziyaret etmesi teşkil etmiştir. 2018 yılında USS Carl Vinson uçak gemisinin gerçekleştirdiği ziyaret bu açıdan

---

¹⁷ Joshua Ball. The U.S. And Vietnam Are Expanding Areas of Military Cooperation. Erişim 19 Ekim 2020. <https://globalsecurityreview.com/u-s-vietnam-expanding-areas-military-cooperation/>

önemli bir yer tutmaktadır. 2020 yılında gerçekleşen USS Theodor Roosevelt uçak gemisinin Da Nang'a yaptığı ziyaret ise ABD'nin Güney Çin Denizi'nde Çin'in realist politikalarının ve askeri güç kullanma girişimlerinin önüne geçmek istediği ve bölge ülkelerine destek vereceği anlamını taşımaktadır.¹⁸ Bu itibarla bölgede ABD ile Çin arasında yeni bir güç dengesi oluşumu gerçekleşmektedir. Söz konusu gelişmeler Vietnam'ın bölgede belirli konularda çıkar çatışması yaşadığı Çin'e karşı yalnız kalmayacağını sinyallerini vermektedir.

SONUÇ

Yakın dönemde daha ziyade ABD'nin askeri müdahalesi ile hafızalarda yer eden Vietnam, jeopolitik konumu dolayısıyla Güneydoğu Asya'da bulunan önemli bir ülkedir. Ülkenin coğrafyasıyla bütünleşen askeri gücü ise bölgede rol oynayan önemli aktörlerden birisidir. Ordusunun sahip olduğu geçmişteki tarihi tecrübeleri ve kullandığı teknikler dünyanın süper gücü olarak anılan ABD'ni çaresiz bırakmış ve bu itibarla Vietnam Halkı Ordusu dünya çapında prestijli bir ünvanın sahibi olmuştur. Bugün itibarıyla Vietnam Silahlı Kuvvetleri, tecrübesini yaşamsal çıkarlarının dışına çıkarmaya ve dünya üzerinde varlığını sadece savaşçılığı ile değil, aynı zamanda barışçıl şekilde icra ettiği yumuşak gücüyle de göstermeye çalışmaktadır. Böylece ülkesinin önemli bir kamu diplomasisi aracı olduğunu tüm dünyaya göstermek istemektedir. Birleşmiş Milletler'in icra ettiği barışı koruma harekâtlarına aktif olarak katılan, diğer ülke ordularıyla ortak tatbikatlar yürüten Vietnam Halk Ordusu caydırıcı gücünün yanı sıra, ülkesinin bir dış politika aracı olarak görev yapmaktadır. Diğer yandan çeşitli kaynaklarda gösterilen askeri güç sıralama listesinde yirmi ikinci sırada yer alan Vietnam, Güneydoğu Asya'da denge unsuru olarak güç ve kapasitesini artırma gayreti içerisinde. Teknolojik olarak kara, deniz ve hava unsurlarını modernize etmeye başlayan Vietnam Halk Ordusu yaşamsal çıkarlarını koruma konusundaki iddiasını devam ettirmektedir. Bu bağlamda güçlü komşularının yer aldığı coğrafyada bir yandan denge unsuru olmaya devam ederken diğer yandan uluslararası barış ve işbirliği alanlarında etkin bir rol oynama amacını taşımaktadır.

---

¹⁸ Luicio Blanco Pitlo. What Does a Second U.S. Aircraft Carrier Visit Mean for U.S.-Vietnam Relations? Erişim 19 Ekim 2020 <https://amti.csis.org/what-does-a-second-u-s-aircraft-carrier-visit-mean-for-u-s-vietnam-relations/>

KAYNAKÇA

- Amer, Ramses. China, Vietnam, and the South China Sea: Disputes and Dispute Management. *Ocean Development & International Law* Vol. 45 (1).
- Association of Southeast Asian Nations. ASEAN Chair. Erişim 24 Eylül 2020. <https://asean.org/asean/asean-chair/>
- Ball, Joshua. The U.S. And Vietnam Are Expanding Areas of Military Cooperation. Erişim 19 Ekim 2020. <https://globalsecurityreview.com/u-s-vietnam-expanding-areas-military-cooperation/>
- Collins, Alan. (2007) "Forming a Security Community: Lessons from ASEAN". *International Relations of the Asia-Pacific*. Vol (7) ss.203-225.
- Dünya Bankası, "Vietnam, Population". (Erişim 18 Eylül 2020). <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=VN>
- Global Firepower Index, World Rankings: Vietnam, (Erişim 2 Kasım 2020) https://www.globalfirepower.com/country-military-strength-detail.asp?country_id=vietnam
- Grossman, Derek. Reviewing Vietnam's 'Struggle' Options in the South China Sea. *The Diplomat*. Erişim 11 Ekim 2020. <https://thediplomat.com/2020/05/reviewing-vietnams-struggle-options-in-the-south-china-sea/>
- Lu, Vi An. Türkiye-Vietnam İlişkileri Tarihi ve Vietnam'da Türkiye Algısı Üzerine Bir İnceleme, (Erişim 18 Eylül 2020) https://www.academia.edu/35358796/_T%C3%BCrkiye_Vietnam_%C4%B0li%C5%9Fkileri_Tarihi_ve_Vietnam_da_T%C3%BCrkiye_Alg%C4%B1s%C4%B1_%C3%9Czerine_Bir_%C4%B0nceleme_3_Uluslararası_C4%B1_%C3%96%C4%9Frenciler_Sosyal_Bilimler_Kongresi_02_03_Aral%C4%B1k_2017_%C4%B0stanbul_Medeniyet_%C3%9Cniversitesi_T%C3%BCrkiye
- Ministry of National Defence. 2019 Viet Nam National Defence White Paper. Hanoi: National Defence Publishing House.
- Ministry of National Defence. 2019 Viet Nam National Defence White Paper. Hanoi: National Defence Publishing House.
- Pham, Linh. Vietnam Moves Up in 2020 Global Military Strength, Hanoi Times. Erişim 2 Kasım 2020. <http://hanoitimes.vn/vietnam-moves-up-in-2020-global-military-strength-301019.html>
- Pitlo, Luicio Blanco. What Does a Second U.S. Aircraft Carrier Visit Mean for U.S.-Vietnam Relations? Erişim 19 Ekim 2020 <https://amti.csis.org/what-does-a-second-u-s-aircraft-carrier-visit-mean-for-u-s-vietnam-relations/>

Tarling, Nicholas ve Chen, Xin. Maritime Security in East and Southeast Asia. (2017)
Palgrave Macmillan.

United Nations. UN Security Council Membership. Erişim 18 Eylöl 2020.
<https://www.un.org/securitycouncil/content/current-members>

United Nations Security Council, Countries Elected Members. Erişim 18 Eylöl
2020.

<https://www.un.org/securitycouncil/content/countries-elected-members>

United Nations Peacekeeping. A historic arrival for Vietnam and the United Nations.
Erişim 19 Eylöl 2020.

<https://peacekeeping.un.org/en/historic-arrival-vietnam-and-united-nations>

United Nations Peacekeeping. Troop and poliçe Contributors. Erişim 19 Eylöl 2020.

<https://peacekeeping.un.org/en/troop-and-police-contributors>